

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 3 krone.

Udje dobé list zastanj.

Vsebina: Vabilo na 88. občni zbor. — Razglas za 4dnevni knjigovodski tečaj. — Razglas glede oddaje subvencij za pospeševanje pridelovanja travinega semenja. — Važno za vse štajerske kmetovavce. — Najvažnejša kletarska sredstva v okviru vinske postave. — Paša in svinje. — Goveja paša. — Tečaj za drevesne paznike na Spodnjem Štajerskem v letu 1911. — 2.000.000 plugov. — K jesenskem gnojenju. — Odredbe štajerske kmetijske družbe. — Zborovanja podružnic. — Iz podružnic. — Drobtinice. — Prašanja in odgovori. — Vposlano. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Tržna poročila. — Oznanila.

Odlok O. O. c. k. kmetijske družbe štajerske z dne 12. decembra 1911.

Št. 4.232.

Vabilo na 89. občni zbor c. k. kmetijske družbe za Štajersko

ki se vrši dne 27. in 28. marca 1912 v stanovski hiši (Landhaus) v Gradcu.

Začetek dne 27. marca ob štirih popoldne.

Dnevni red za 27. marec 1912:

- Otvoritev zborovanja po predsedniku.
- Naznanitev zastopnikov tujih korporacij.
- Naznanitev odposlancev podružnic.
- Volitev dveh overovateljev.
- Predlogi revizijskega odbora glede
 - proračuna za leto 1912.
 - računskega zaključka za leto 1911.
 - upravnega poročila za leto 1911.
- Volitev revizijskega odseka za prihodnje leto.
- Predlogi osrednjega odbora in podružnic.

Dnevni red za 28. marec 1912:

- Nadaljevanje razprav o predlogih podružnic.
- Prisodba nagrad in odlikovanj društvenikom, ki so si stekli posebne zasluge za kmetijstvo.

§ 25., točka 7., odstavek 2., družbinih pravil določuje, da se morajo staviti predlogi za odlikovanja, kakor sploh vsi predlogi, o katerih se naj razpravlja na občnem zboru, najpozneje štiri tedne pred zborovanjem, ker bi se sicer na iste oziralo šele na prihodnjem drugem občnem zboru. Vse stavljene predloge je treba obširno utemeljevati.

Pri nasvetih za odlikovanja se mora strogo ozirati na določbe § 44. družbinih pravil.

V Gradcu, dne 12. decembra 1911.

Od osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe za Štajersko:

Predsednik:

Generalni tajnik:

Grof Edmund Attems l. r. Franc Juvan l. r.

Razglas

za 4dnevni knjigovodski tečaj v Št. Jurju ob juž. žel.

V času od 27. do vštveši 30. decembra t. l. se vrši na deželni kmetijski šoli v Št. Jurju ob južni žel. knjigovodski tečaj za kmetijske posestnike.

Udeleženci tečaja dobé na zavodu prosto stanovanje (za plačilo tudi hrano). Manj premožni udeleženci dobijo lahko štipendije po 10 K, za kar pa je treba prositi že v prijavi.

Prijave k temu tečaju se naj vpošljejo najkasneje do 20. decembra t. l. na ravnateljstvo deželne kmetijske šole v Št. Jurju ob juž. žel.

Št. 1/912.

Razglas

glede oddaje subvencij za pospeševanje pridelovanja travinega semenja in krme na Štajerskem v letu 1912.

Pričakujé, da bo visoko c. k. poljedelsko ministrstvo tudi za leto 1912 nakazalo obljubljeni podporo ali subvencijo za pospeševanje pridelovanja travinega semenja in krme, namerava osrednji odbor c. k. štajerske kmetijske družbe vsled sklepa z dne 12. septembra 1911 tudi v letu 1912 nadaljevati akcijo za pospeševanje pridelovanja travinega semenja na ta način, da bo dajal posestnikom, ki si hočejo napraviti nove travnike ali pašnike, ali pa svoje travnike s posetvijo zboljšati, eventualno tudi za napravo deteljišč subvencijo do polovice stroškov za nakup mešanice travinega semenja, v kolikor mu to dopuščajo sredstva, ki jih ima na razpolago.

Subvencija se daje pod tem pogojem, če je polje dobro kultivirano, pognojeno in čisto (brez plevela) in če se prosivci zavežejo, da bodo poslani prašalne pole v teku določene dobe vestno izpolnjene poslali po predstojništvu svoje podružnice osrednjemu odboru štajerske kmetijske družbe, napravo naredili strokovno in jo strokovno vodili, sicer pa, če ne izpolnijo vseh teh pogojev, dobljeno subvencijo brez ugovora vrnilo.

Želi se, da se višji pridelek še zelen pokosi. Razen tega se prosivec zaveže, da se podvrže strokovnemu nadzorstvu pri napravi in oskrbi naprave in da se bo ravnal po dobljenih navodilih.

Prošnje za podelitev te subvencije se morajo poslati potom podružničnih načelstev, pri katerih se dobijo tudi za to potrebne golice, s podpisanim reverzom vred najpozneje do 20. januarja 1912 osrednjemu odboru.

Od osrednjega odbora c. k. štajerske kmetijske družbe.

Načelnik:

Attems l. r.

Glavni tajnik:

Juvan l. r.

Važno za vse štajerske kmetovavce!

Poizvedbe glede škode, povzročene po kugi slinavki (na gobcih in parkljih).

Z ozirom na veliko škodo, ki jo je kuga slinavka naredila v Avstriji in jo še dela in ker za to škodo od države ni nikake odškodnine, kakor pri drugih slučajih kuge, so kmetijske korporacije avstrijske na nasvet kmetijske centrale na Dunaju sklenile poizvedeti velikost in obseg te škode.

Tudi osrednji odbor c. k. štajerske kmetijske družbe je izdal posebne prašalne pole za svoje podružnice o tej stvari.

Te prašalne pole imajo sledeče oddelke:

I. Govedo.

- Škoda vsled pogina v kronah;
- škoda vsled manjše množine mleka v kronah, z navedeno ceno mleka pri litru;
- škoda vsled neporabnosti volov za vprego, izražena v kronah;
- škoda vsled manjše teže pri kravah, volih, telicah, bikih in teletih v kronah z podatki o vrednosti teže 1 kg;
- podatki o eventualnih posledicah te bolezni in škodi, ki je nastala vsled njih:

- pri volih;
- pri kravah (manj mleka na glavo in leto);
- zametanje, slaba prebava in škoda, nastala vsled nje, povedana v kronah.

II. Svinje.

- Vsled poginjanja (navedba plemena in kategorije) in narejena škoda v kronah;
- bolezni in posledice:
 - navedba izgube teže pri raznih kategorijah (plemenjače, prašičkih, pitanih svinjah) in navedba škode v kronah;
 - škoda po zametanju, povedana v kronah;
 - drugačna škoda.

III. Opazke.

- Ali je kuga že ponehala?
- škoda pri kozah, ovcah in perutnini;
- ali je bila kuga bolj ali manj nevarna;
- druge opazke.

Podružnice naj vrnejo te prašalne pole najpozneje do 31. decembra osrednjemu odboru.

Ker so okoliši posameznih podružnic večkrat zelo veliki, bi se lahko zgodilo, da načelstva podružnic ne vedo za vse slučaje škode, ki so se v njihovem okolišu zgodile.

Vsled tega bi se lahko zgodilo, da bi se pri podružnicah ne vzeli za podlago računa vsi slučajni kuge in končno število bi bilo na škodo kmetijstva manjše. To pa se ne sme na noben način zgoditi in zato pozivamo na sotrudištvo vse kmetovavce.

Zato pozivamo vse kmetovavce, ki so pri svoji živini imeli škodo vsled kuge slinavke, vljudno in nujno, naj se do 31. decembra t. l. oglašijo pri načelniku ali tajnika podružnice in dajo pojasnila o tukaj navedenih prašanjih ali pa jih pismeno naznanijo.

Le tedaj, če bodo vsi prizadeti kmetovavci izpolnili prošnjo osrednjega odbora, bo mogoče sestaviti škodo približno v številkah in za vsakega kmetovavca izposlovati vsaj delno državno podporo in tako kmetijstvu v tej nezgodi pomagati.

Zato upamo, da se bo ta poziv v interesu kmetijstva primerno upošteval in izpolnil.

Glavni tajnik Juvan.

Najvažnejša kletarska sredstva v okviru vinske postave.

Kako čistimo s klejevnatimi snovmi, želatino in ribjim klejem?

(Dalje in konec.)

Te klejevine se spajajo v vinu s čreslovino in tvorijo neraztopne male kosmice. Iz tega sledi, da je s temi snovmi čiščenje le tedaj mogoče, če ima vino dovolj čreslovine. Ako manjka vinu čreslovina, obtiči n. pr. želatina v njem, pa postane vino še bolj kalno. Treba je torej dodati tudi čreslovine. Približno se računa po 5 gramov tanina na 10 gramov želatine. Vino, ki ima preveč čreslovine, ki je nekako surovo, kosmato, se zato tudi s čiščenjem z želatino zboljša, pogladi, ker se mu odvzame čreslovina.

a) Želatina za čiščenje vina je posebno očiščen in pripravljen lim. Rabijo se naj le že preiskušene vrste. Kot take veljajo „Gelatine-Weinlaube“ ali pa „Gelatin-Laine“. Te se dobe v obliki rjavkastih prosojnih štirioglatih tablic.

Od teh vrst želatine se rabi za 100 litrov vina, ki nima preveč čreslovine, (kakor naša navadna bela vina), po 10 gramov, za taka pa, ki imajo mnogo čreslovine, (kakor če je mošt dalje časa vrel na tropinah), po 20—30 gramov. Šo pa tudi vina, ki imajo premalo čreslovine še za 10 gramov želatine; tem je treba pred čiščenjem dodati kemično čistega tanina, ki se v nekaj vina raztopi, pa v sodu dobro premeša.

Za čiščenje se želatina pripravi na sledeči način: Tablice se stolčejo v drobne kose, pa se na ta drobšč nalije za vsakih 10 gramov želatine po četrt litra čiste vode. Ko se je čez dalje časa želatina v hladni vodi nabreknila, se pristavi z vodo vred k slabemu ognju, pri katerem ostane med vednim mešanjem tako dolgo, da postane popolnoma tekoča. Zopet ohlajena taka raztopina se potem primeša vinu po poprej omenjenem načinu.

Pripomniti še treba, da tiste tanke ploščice želatine, kakoršne se rabijo navadno v kuhinji, niso za ta namen prav porabne, kajti večinoma niso dovolj čiste.

b) Ribji klej se nahaja v mehuru rib. Najboljši je od ribe beljuge, posebno čisti nebeljen ruski, in sicer astrahanski ali pa salijanski. Mehurji drugih rib se tudi včasih v ta namen prodajajo in porabljajo. Dasi pa so mnogo cenejši, ni dobička od njih, ker so mnogo manj izdatni. Na ceno tu ni gledati, saj se dobrega ribjega kleja potrebuje le po 1 do 5 gramov za hektoliter vina. Dobi se tudi manj vredni beljeni ali pa tudi semleti ribji klej. Prvi učinkuje mnogo slabeje nego nebeljeni, drugi pa navadno ni čist. Pravi ruski mehur beljuge obstoji večinoma iz snovi, ki dajo klejevino, pa predstavlja tanke, gubaste, prosojne, rumenkaste, z vlakni prevlečene liste. V vroči vodi se raztopi skoro popolnoma kakor lim ali želatina, pa njega učinek je potem mnogo slabjši. V obče se spremene cenjene lastnosti klejevnatih snovi tem bolj neugodno, čim višji toploti in čim dalje so bile izpostavljene. Mrzlo pripravljene ribji klej učinkuje torej kot čistilo vina po desetkrat tako močno kakor želatina, ki se je izkuhala iz živalskih kosti, in slednja tudi tem manj, čim bolj se je pri pripravljanju za čiščenje zopet segrela. Drag ribji klej pripravljamo torej vedno hladnim potom. Pripravljamo pa se za čiščenje vina sledeče:

Mehur se najprej dobro stolče, najboljši na gladkem kamnu, da se razcefrá, na to se देने v posodo in polije z mrzlo vodo. Voda se parkrat premeni, pa se čez 12 ur zopet odlije. Na to se že nabrekli mehur navpično na vlakna s škarjami na tanko razreže. Ta mehur pride v čisto emajlirano posodo, pa se nalije na njega zelo kislega vina, ali pa vode, v kateri se je raztopilo v 1 litru 5 do 6 gramov kristalizirane vinske kisline. Postavno pri nas za to dovoljena poraba nekaj čiste vode z vinsko kislino se bolj priporoča, ko ona vina. Vino včasih ni dovolj kislo, z vinom pripravljene ribji klej se hitro razkrajja in čreslovina vina veže precej kle-

jevine. Vino ali pa okisana voda se naliva po malem v daljših presledkih, dokler se ribji klej ne raztopi ter stvori prozorno žolčasto tvarino. Da se to doseže, traja okoli 12 ur. Raztopljeni klej se še stisne skoz snažno ruto ali vrečo iz močnega platna, da se bolj razdeli ter loči od vlaknine.

Tako pripravljen ribji klej je pa le nekaj dni porabljen, ker se namreč zelo hitro razkrajja. Pripravi pa se tudi lahko tako, da se ohrani dolgo časa. V početku se ravno tako, kakor je bilo prej opisano, pusti v vodi nabrekni a mesto kislega vina ali pa okisane vode se nalije na njega mešanica, obstoječa iz 1 dela 95% špirita in 4 delov vode, v kateri pa se je raztopilo na 1 liter tekočine 5 gramov vinske kisline. Dalje se postopa kakor prej opisano, pa se, ko se je tvarina potisnila skoz cedilo, doda še tekočine, obstoječe iz enakih delov špirita in vode, toliko, da nastane precej tekoča žolica. Ta tekočina se napolni v steklenice, ki se dobro zamašijo ter shranijo v hladni kleti.

Ribji klej je posebno primeren za čiščenje vina, ki ima malo čreslovine, kakor n. pr. finejša bela vina. Že majhne množine čreslovine izloči čistilo iz vina, pa to čiščenje tudi najmanj zdela nežna fina vina. Za taka vina zadostuje že 1 gram hladno pripravljenega ribjega kleja za 100 litrov. Ako pa ima vino več čreslovine, pa se rabi tudi po 5 do 6 gramov. Kadar nam kaže izločiti z ribjim klejem preobilo čreslovino iz vina, tedaj je najboljši, da ponavljamo čiščenje večkrat zaporedoma.

Če se s pripravljenim ribjim klejem čisti, je treba posebno paziti, da se po malem najprej v malih in čim dalje večjih množinah vina prav dobro premeša, speni, razbije nekako kakor sneg iz jajec. Najprej nalijemo v škafo na klej prilično 3 litre vina, ki se z metlico ali kako drugo pripravo tako dolgo bije, da nastane trdna pena, na to se nalije še več vina, pa se dobro premeša že v škafo, nazadnje v sodu.

Čiščenje z jajčnim beljakom.

Beljak od svežih jajec ali pa tudi prašek posušenega beljaka služi tudi dobro za čiščenje. Pa le beljak, ne pa tudi rumenjaki. Rumenjaki vsebuje snovi, ki se ne izločijo in ki ne spadajo v vino. Tudi beljak starih jajec ne velja. Beljak se najprej dobro speni, zbije, da nastane iz njega sneg. Ta sneg se pomalem v škafo z vinom dobro premeša. Dalje se postopa kakor pri drugih čistilih. Za hektoliter vina čistiti zadostuje po 7—10 gramov beljaka na priliko od dveh jajec, za črna vina do 4 beljaki. Prahu posušenega jajčnega beljaka, kakoršnega se dobi za kupiti, treba za hektoliter po 5 do 6 gramov. Paziti je treba, da je popolnoma brez duha in okusa in da se v čisti vodi popolnoma raztopi. Na 5 do 6 gramov tega prahu se nalije $\frac{1}{10}$ litra (1 mala vinska čaša) čiste vode. Ko se prah večkrat premeša in popolnoma raztopi, se postopa z njim kakor s svežim beljakom.

Da se beljak popolnoma izloči, treba tudi in sicer razmeroma več čreslovine nego pri drugih kemično mehaničnih čistilih, sicer obtiči v vinu, kar bi bilo vinu zelo na kvar. Po potrebi je torej dodati vinu pred čiščenjem tudi tanina, do 15 gramov na 100 litrov.

Jajčji beljak je prav izvrstno čistilo, ki se rabi posebno za čiščenje črnine. Tam učinkuje vsled obile čreslovine najbolj izvrstno. Večkrat učinkuje beljak bolj nego želatina ali ribji klej. Posebno v težavnih slučajih, ko se sicer ne da vino lepo očistiti, se mora vpoštevati.

Čiščenje s svežim mlekom.

Mleko ima sirino (kazein) in pa beljakovino (albumin). Prva se v vinu takoj sesede vled kisline in se v zelo drobnih drobcih obara. Zaradi tega je učinek mleka zelo nagel in zanesljiv. Sirina pa tudi zelo potegne barvo, zaradi tega je mleko posebno umestno za čiščenje vin, ki so porjavela. Tudi slab duh in okus se deloma ali celo odpravi. Beljakovine mleka učinkujejo pa enako kakor one od jajec.

Glede učinka je torej mleko izvrstno, tudi postavno dovoljeno čistilo, a vendar ga naj rabimo le tedaj, kadar si ne moremo drugače pomagati. Mleko ima razen navedenih dveh snovi, ki se popolnoma izločita, še drugih, ki ostanejo v vinu, pa ne spadajo v njega. Med drugimi snovmi ima tudi mnogo bakterij, med temi bakterijo, ki tvori mlečno kislino, od katerih preti torej nevarnost, da cikne z mlekom čiščeno vino. S kuhanjem zamoremo bakterije zamoriti, kuhano mleko čisti

pa mnogo slabeje. Za čiščenje vina se naj rabi le sveže posneto mleko od zdravih živali. Smetana bi povzročila nekako kalnost. Najboljše je s posnemalnikom posneto popolnoma sveže mleko. Za hektoliter vina zadostuje po $\frac{1}{4}$ do 1.5 litra mleka.

Sirina je glavni del mleka, ki učinkuje za čiščenje vina. Iz gornjih razlogov ni priporočljivo, zlasti večje množine vina čistiti z mlekom. Isti učinek brez slabih posledic pa se doseže s čisto sirino (kazeinom), ki se pripravlja iz presnega mleka in kot vinski čistilo pod imenom Lactocolle in dr. prodaja. To je bel, zelo lahek prah, brez duha in okusa, ki se topi v čisti vodi, in tvori nekako mlečno kalno raztopino. Za hektoliter vina se porabi po 10 do 40 gramov tega praha. Na en del suhe sirine se nalije v časi po 10 delov vode na 10 gramov, n. pr. $\frac{1}{10}$ litra. V vinu se nikakor ne sme topiti, ker bi se sirina takoj sesedla ter postala neraztopna.

Kri kot čistilo.

Naš vinski zakon dovoljuje tudi to. Kri učinkuje po svojih beljakovinah in fibrinu, ki se spajata s čreslovino v neraztopne snovi. Kri pa obnem tudi vino močno razbarva. V krvi pa nista samo ti dve kot čistilo učinkujoči snovi, temveč jih je, tako kakor v mleku, še mnogo drugih. Slednje ostanejo v vinu, pa ne spadajo v njega. V krvi znajo biti tudi povzročitelji raznih bolezni. Kri se naj torej še bolj po redkoma rabi ko mleko, n. pr. če pri porjavelih vinih nečejo druga čistila učinkovati.

Za hektoliter vina se vzame $\frac{1}{8}$ do $\frac{1}{5}$ litra krvi. Ta se mora, kadar se streže, dobro mešati, da se ne strdi.

Mehanično učinkujoča čistila.

Med temi dovoljenimi čistili pridejo zlasti čistilne zemlje v poštev. Rabijo se le tedaj, kadar ni mogoče na kak drug način doseči dovoljnega uspeha.

Kot čistilna zemlja je najboljša takozvana španska zemlja (tierra del vino). Rabi se za čiščenje vina z visoko specifično težino, v katerih se druga lažja čistila nečejo vsedati. Taka so n. pr. sladka ali žlezasta vina. Ta zemlja se dobiva iz Španije iz okolice „Jerez de la Frontera“, domovine gostih sladkih vin. To je rdečkastosiva glina v grudah. Glina je neraztopna in seseda v podobi neizmerno majhnih drobcov, učinkuje pa tudi s kremeninami (silikati), katerih nekaj vsebuje. Zadnje se topijo in tvorijo v vinu večje kosmice, ki povišajo učinek čiščenja. Svetlejša španska zemlja, ki zašumi, če se polije s solno kislino ali celo že z octom ali zelo kislim vinom, ni za to rabo. V taki se nahaja apnenec, ki učinkuje v vinu nepovoljno.

Kadar se čisti s to zemljo, se postopa sledeče: V škafo se zemlja najprej polije z vodo, da stopi čez njo. Tako blato se premeša večkrat, da razpadejo vse grude; na to se odlije blato v drug škafo, vsakojaki kamni ali debelejši kosi naj ostanejo v prvem. Ko se je blato zopet popolnoma vsedlo, se voda, ki je nad njim, odlije, pa zopet čiste vode nalije. To umivanje je kaj potrebno, da se odstrani vsak tuji duh ali okus, katerega se zemlja rada navzame. Marsikdo, ki ni na to pazil, si je že pokvaril svoje vino. Na oprano blato, od katerega se je voda dobro ocedila, se naliva v presledkih vino, pa se dobro s tem premeša. Nadalje se ravna kakor z drugimi čistili. Za 100 litrov vina se vzame po 100—500 g te gline. Da se zemlja dobro vseda, da je ne obtiči nekaj na gornjih dogah, se mora sod prve dni posebno okoli vehe s kladivom večkrat potolči.

Na ta način je vino hitro čisto, pretoči se pa naj še le čez več tednov, ko se je že vse popolnoma vsedlo.

Kaolin, glina za porcelan in sicer očiščena, učinkuje slabeje, kakor španska zemlja. Treba pa je je mnogo več, vsled česar je več motljaka na dnu soda, več zgube glede vina, pa se tudi počasneje vseda. Ostanimo torej rajši pri španski zemlji, kadar potrebujemo mehanično čistilo večje specifične težine za bolj gosta vina.

Kako se sme napraviti vino bolj sveže z ogljikovo kislino.

§ 3, odstavek a, naše vinske postave dovoljuje tudi osvežanje vina z ogljenčevo kislino. Ogljenčeva kislina zelo vpliva na vino. Ona mu podaja prijetnejši sveži okus in vino, katero ima dovolj ogljenčeve kisline, se nam zdi močnejše kakor je pravzaprav vsled vsebine alkohola. Za-

radi tega so dandanes posebno priljubljene pijače, ki imajo obilo ogljenčeve kisline, kakor slatine, pokalice i. t. d. med vinom šampanjec ali druga peneča vina in mlada vina bolj ko stara. Le v buteljkah shranjeno posebno fino vino velja ravno tedaj več, če se ne iskri in peni. Ogljenčeva kislina pa napravi vina tudi trpežnejša. Kjer izpodrine ogljenčeva kislina zrak, tam se ne morejo razvijati organizmi, ki so vinu v kvar kakor n. pr. octna bakterija, kan i. t. d.

Ogljenčeva kislina nastaja naravnim potom v vinu večinoma vsled alkoholičnega vrveža. Mošt, kakor rečejo, vsled nje rezne ali je hud kakor hren i. t. d. Mlada vina, z ostanki sladkorja in tudi še drugimi snovmi, ki se okisujejo, takorekoč v vinu izgorevajo, so zbog ogljenčeve kisline živa, bolj sveža. Staro, večkrat pretočeno, zlasti slabše vino, zgubi večji del ogljenčeve kisline, tako da je nazadnje nekako pobito. Saj se zlasti v krajih, kjer se pridelajo lažja vina, ljudje bojijo pretakati, češ, da bode vino slabše. Ako se ne pretaka, se iskri vsled ogljenčeve kisline in to se smatra za moč.

Ogljenčeva kislina torej prav dobro prija današnjemu okusu. Iz tega sledi naloga umnega kletarja, da ogljenčevo kislino v vinu primerno ohrani, oziroma jo ponovi. Ohrani se zlasti v lahkih vinih, če se bolj zgodaj pretakajo, ko imajo še kaj sladkorja, s pretakanjem o lepem vremenu, ko je pritisk zraka večji in pa v hladnih kletih. Postavno pa je dovoljeno ogljenčevo kislino tudi umetno ponoviti, kar se dandanes tudi že večkrat godi z izvrstnim uspehom. Tudi starejša vina, ki so že nekako pobita, ki so današnjemu okusu manj prikladna, se pomlade na ta način. Ako bi se naši gostilničarji tega sredstva bolj posluževali, bi ne bilo pritožb, da ne grejo stara vina več v denar. Za tako ponovljenje služi tekoča ogljenčeva kislina, katero krčmarji rabijo že splošno za pivo. To in pa primerna priprava za njo se lahko dobi. Treba le na to paziti, da se je ne spravi preveč v vino. Vino se ne sme iskriti, kakor na primer slatina. Dovolj že, da se spusti ogljenčeva kislina v vino pod zelo majhnim pritiskom, tolikim, da se ogljenčeva kislina, ki je že od narave v vinu, ne izhlapeva in se le malo dodane v vinu topi. Za vina, ki so že pobita, zadostuje $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ ‰ ogljenčeve kisline popolnoma. Tekoča ogljenčeva kislina se naj spušča v sod pod stalnim pritiskom le $\frac{1}{10}$ atmosfere. Krčmar, ki drži vino tako pod ogljenčevo kislino, ne vstreže le gostom s svežim vinom, temveč se varuje tudi kana in cikanja.

Domača pijača iz tropin (petijot).

Tudi celo že močno iztisnjene tropine vsebujejo mnogo snovi, katerih je škoda zavreči. Za domačo rabo, za delavce i. t. d. potrebuje vsak gospodar obilo pijače. Mnogokrat izdajajo ljudje drag denar za razne ekstrakte, s katerimi izdelujejo domačo pijačo, dočim si zamorejo napraviti boljšo iz svojih tropin. Vodni izvleček tropin pa je dajal mnogokrat priliko za sleparsko postopanje. Nova vinska postava ima poseben namen, varovati pridelovavce naravnega vina pred sleparskim tekmovanjem. Ona odločno prepoveduje pripravljanje za promet in prodajo vsakojakih vinu podobnih ali vino vsebujočih pijač. Napravljane petijota je dovoljeno le izključno za domačo porabo. Da se po možnosti vsaka zloraba prepreči, zahteva postava, da se posoda, v kateri se hrani taka pijača, s križem in z napisom primerno zaznamuje, pa tudi, da se naznani, koliko petijota se je napravilo. Prijaviti je to treba 31. januarja vsakega leta pri občini ali okrajnem glavarstvu in omeniti, koliko pijače za koliko oseb. To so zahteve postave. Naloga vinogradnika in njega korist pa je, napraviti za dom iz tropin zdravo pijačo primerne kakovosti in pa tudi stalnosti. Pogoji za to so: le zdrave nepokvarjene (ne menda že cikaste ali plesnive) najboljše, popolnoma sveže tropine, primerno pripravljane in primerno ravnane. V ta namen se porabljajo tropine od belega grozdja, posebno pa od črnine. Trpežnost petijota je precej odvisna od alkohola, katerega vsebuje. Radi alkohola se doda torej petijotu sladkorja. Množina tega je odvisna od dobrote tropin in pa množine alkohola, katero želimo. 10 kg sladkorja pomnoži n. pr. alkohol za 6 litrov. Na pravilen vrvež in pa trpežnost vpliva zelo tudi kislina. Doda se torej 1 do 3‰, to je na 100 litrov po 100 do 300 gramov vinske ali citronove kisline. Kislina jako izvrstno vpliva na

petijot, dela ga trpežnejšega, čistejšega in prijetnejšega za užitek. Saj petijot navadno ni priljubljen ravno zaradi pomanjkanja kisline. Petijotu manjka včasih hrane za kvasnice in sicer dušičnatih snovi, tako da ne zamore dobro povreti. Zaradi tega se mu doda na 100 litrov približno po 15 gramov salmijaka.

Najboljši petijot dobimo gotovo tedaj, če mošt kar hitro odtočimo od tropin, katerih ne stiskamo, ampak na njih takoj nalijemo že pripravljeno toplo sladkorno raztopino. Navadno pa je človeku žal za mošt, ki je že v natinsjenih tropinah. Ta jih naj toraj hitro iztisne, razdrobi in takoj s sladkorno vodo zalije, da ne porjavé. Za nalivanje se naj rabi topla voda, da se vrvež pospeši. Da se vsled vrveža tropine bolj izvlečejo naj pride sladkor na nje. Od pecljev bi dobil petijot presurov okus. Grozdje, čigar tropine se nameravajo tako izrabiti, naj se toraj opeclja.

Petijot se najbolje hrani v večjih posodah. Te se pa morajo držati vedno polne. Pretaka pa se naj le poredko.

J. Bellé.

Paša in svinje.

Paša je ona oblika reje svinj, za katero so po naravi določene, dočim izhaja krmljenje v hlevu iz kulture in je torej umeten način krmljenja. Paša pa ima za svinje toliko prednosti, da bi se morala porabiti povsodi tam, kjer so za to dane ugodne prilike.

Glavna prednost pri tem načinu hranjenja svinj je pač ta, da je paša mnogo cenejša ko krmljenje v hlevu.

Svinje pojedjo vsako zelišče, ki po pašnikih raste bujno in visoko in ki ga govedo ne mara in ne zametajo rastlin na senčni, močvirni zemlji. Po njivah ne požro samo sadeža, kar ga je še kje ostalo, ampak tudi celo množino plevela, črvov in drugih škodljivcev. Paše danes ne nahajamo samo v malo kultiviranih krajih (n. pr. v Nemčiji), kjer so zelo uspešne, ker se z umno pašo da iz vsakega hektarja spraviti več ko s pridelovanjem žit.

O paši svinj piše živinozdravski nadzornik B. Schumy v svoji zanimivi in res branja vredni knjizici o uspešni svinjereji („Ertragreiche Schweinezucht“) sledeče: „Paša svinj pri nas pač že ni nič več novega, saj igra po krajih, kjer so slučajno še na razpolago paše, veliko ulogo. Toda način paše ne odgovarja več današnjim zahtevam. Njena vrednost ne leži toliko v hrani, ki jo živalim daje, kakor v možnosti, da naredimo ž njo svinje zdrave in odporne in jih take tudi ohranimo. Če se hočemo držati zahteve, da naj živalsko možnost za zgodnjo zrelost in lepo rast ohranimo in dalje razvijemo, potem moramo reči, da sama travina paša tem zahtevam ne odgovarja več, ker ima trava premalo snovi, ki delajo meso (beljaka). Paša tudi ne daje dovolj hrane. Pri samem krmljenju s pašo bi morali dodajati še drugo pičo, ki pa bi nam ta način hranjenja lahko naredila predrag.

Umna, ker cena in primerna prehrana svinj se doseže edinole na rdeči detelji. Mlada rdeča detelja ima približno 1% več beljakovin ko mlada trava in daje s svojo naglo, košato rastjo popolnoma zadostno hrano za svinje, tako da ne potrebujemo nobenega drugega dodatka. Manj ugodne so v tej stvari druge vrste detelje, kakor bela detelja, esparzeta i. t. d. Z rdečo deteljo bi k večjemu še lucerna lahko tekmovala. Za te vrste detelje pa je, kakor kaže izkušnja, treba svinje pripeti, dočim se nam na rdeči detelji — če jo pravilno spašujemo, ni treba bati, da bi svinje bile izbirčne.

Rdečo deteljo začnemo spaševati, ko je visoka približno ped, torej že proti koncu aprila, kvečjemu v začetku maja; spašujemo jo lahko tje do jeseni. Na pašo spuščamo vse nad pet mesecev stare mlade svinje, potem plemenjače (razen merjascev in onih prasic, ki imajo prasce). Celo pitanske svinje lahko v začetku, ko jih še pripravljamo na pitanje, spuščamo na tako pašo.

Prasci, ki so še premladi, namreč pod pet mesecev stari, se s primernim krmljenjem in s pašo na odločenih pašah pripravljajo na to, da se bodo pozneje samo pasli. Prebavila se morajo privaditi obilni krmi tako, da ses tem ne ovira zgodnja rast. V tej starosti ne moremo in ne smemo varčevati z močnimi krmili, kajti zgodnja zrelost, ki jo ustvarimo v mladosti, se nam pozneje pri reji bogato plača.

Zemlje potrebujemo za tako pašo na rdeči detelji razmeroma malo. Splošno se sodi, da zadostujeta dva ozala rdečega deteljišča popolnoma, da se v poletju s samo pašo prehrani petnajst mladih in petnajst starih svinj.

Znani nemški svinjerejec Hoesch je izračunal v poročilu, ki ga je podal na kmetijskem kongresu na Dunaju, da je treba za 200 svinj in prasic, ki jih hočemo celo poletje prehraniti s samo pašo, 7-5 ha deteljišča. Če pa hočemo imeti pri paši zaželjeni uspeh, je neizogibno potrebno, da uredimo pašo strogo na sledeči način: Svinje se poženejo na pašo večkrat na dan, toda vsakokrat le za eno uro, oziroma tako dolgo, da so site. Tako pridejo vedno lačne na pašo in, ker jim je čas odmerjen, se morajo pridno pasti. Tako nimajo časa, da bi rile po zemlji in se igrale ali s praznim hojenjem deteljo pokončavale. V času vročine jih, dokler je vroče, seveda pustimo v hlevu, toda prvič jih poženemo na pašo že ob 4. uri zjutraj in pasemo jih še zvečer ob 9. ali 10. uri. Ob deževju je dobro, če s pašo za par dni prenehamo in krmimo svinje v hlevu; ravno tako moramo ob času mrazov ali slane čakati, da se vreme zboljša.

Površina, ki jo mislimo spaševati, ne sme na noben način biti prepričlo odmerjena, da bo na njej tudi v suhih letih dovolj prirastlo. Najsi je potem zemljišče enotno ali parcelirano, na vsak način je dobro, če si ga za pašo razdelimo v tri ali štiri dele. Plot ni brezpogojno potreben, če pa ga ne moramo pogrešati, nam popolnoma zadošča navadna pregraja iz bodičaste žice, ki jo po potrebi prenesemo. V spomladi poženemo svinje na prvi oddelek in tam naj otroci ali pastirji pazijo, da svinje že s kraja deteljo dobro popasejo.

Detelja se najlepše razvija, če se enakomerno prikrajša in potem pusti dalje časa na miru. Dočim se svinje pasejo na prvem oddelku, lahko na drugem kosimo zeleno deteljo za svinje, ki so v hlevu ali tudi za govedo. S prvega oddelka pridejo svinje na drugega, kjer ravnatoko pazimo, da ga počasi in temeljito spašujejo. Predno pride vrsta na tretji oddelek, lahko na njem enkrat že pokosimo deteljo za seno, ali pa jo dvakrat pokosimo za zeleno krmo.

Avgusta je deteljišče spašeno in sedaj gremo na kako strnišče ali pa na prvi oddelek nazaj in potem v doslej opisani vrsti.

Na dobrem deteljišču in ob pravilno urejeni paši je nepotrebno, dajati svinjam kako drugo krmo, ker jim daje detelja vse, kar potrebujejo za normalni, krepak razvoj. Če jim krmimo kaj drugega, povzročimo le to, da si svinje na paši ne iščejo več tako vestno hrane. Če pa svinje niso ravno sposobne za pašo, ali če je paša preslaba, je potrebno jim dajati vsak dan nekoliko zrnja (koruze, ječmena) ali otrobov.

Posebno skrbno pa moramo paziti na to, da dobivajo svinje redno dovolj pitne vode, ki se jim naj da vsakokrat prej ko gredo na pašo.

V avgustu preidemo z deteljišča na strnišča, ki jih spašujemo. Tukaj prihajajo v prvi vrsti v vpoštev strnišča po ovsu, ječmenu, pšenici in stročnicah, dočim žitna niso ravno dobra. Tukaj nam seveda ni treba delati oddelkov, ampak lahko pustimo živino, da se prosto giblje po zemljišču. Tudi sedaj, ko pasemo svinje po strniščih, nam ni treba dajati posetne krme, ker jo zastali klasi popolnoma nadomestijo. Šele proti koncu te paše začnemo dodajati drugo krmo, da nadomestimo s tem vedno večjo slabost paše in navadimo svinje na krmljenje v hlevu.

Ta doslej opisani način paše zahteva za naše razmere posebno pozornost. Primeren je nele za velika gospodarstva, ampak tudi za srednja in majhna, če je pri njih le mogoče pridelovanje detelje. Glavna prednost pri tem načinu paše tiči v tem, da je zelo cen in da se deteljišča na ta način najbolj rentirajo. Če računamo, da je vsakdanja paša vsake svinje vredna le 15 v in če pasemo 120 dni, ima oral deteljišča krmo, ki je na leto vredna 225 K. Ta izkupiček je skoro že čisti dobiček, ker je delo pri tem zelo majhno. S tem načinom paše bi pri nas lahko svinjerejo zelo povzdignili, ne da bi imeli v poletju preveč dela. Tudi ne smemo prezreti, da imamo v tem načinu paše sredstvo, ki krepi pri svinjah zgodnjo zrelost in rast z zdravjem in odpornostjo vred in ki nam omogoča, da dosežemo pri svinjah te lastnosti v najvišji možni meri. pl. Naredi.

Goveja paša.

Alpske dežele s svojimi mnogimi padavinami so že od narave za racijonelno, t. j. umno vzrejo in režo goveda kakor nalašč določene in pripravne in zato se mora obžalovati, da se ta ugodna prilika in možnost za naravno vzrejo tako malo izrablja.

Kjer koli to dopuščajo razmere, se naj posveti goveji paši posebna pozornost.

Umna živinoreja je brez paše pravzaprav naravnost nemogoča, ker samo v hlevu ne moremo vzgojiti živine, ki bi bila trajno zdrava in porabna.

Vse znamenite in slavne živinske pasme, najsi bodo potem že planinske ali dolinske, so doma le v krajih, kjer je mnogo paše.

Kakor hitro pa pridejo te, dasi sicer najboljše pasme v kraje, po katerih se živina redi samo v hlevih, postanejo najprej manj porabne in nazadnje izgubijo svoje pasemske znake.

Ta izkušnja, ki se je pokazala v nešteti poskusih in ki je dotične živinorejce stala neizmerno mnogo denarja, bi morala preiti vsakemu živinorejcu tako rekoč v kri in meso, to pa tem bolj zaradi tega, ker se v nobeni gospodarski panogi ne dosežejo tako lepi uspehi z malimi stroški in trudom, kakor baš pri paši.

Kar sem sedaj povedal, to naj dokažejo sledeči podatki. 1. Zveza simmentalskih živinorejcev v političnem okraju Schardingu na Gornjem Avstrijskem je leta 1907 kupila „Weidegut auf der Alm“ v Občini Brunnen-talu. Ta planša leži 420 m nad morjem. S travo posejana površina znaša 47.91 ha in je tako razdeljena na 28 pašnikov, da imajo vsi ti pašniki po kakovosti enak pridelek. Ta paša je narejena samo za vzrejo simmentalske pasme; na njo pridejo samo biki v starosti 9 do 15 mesecev in telice od 6 mesecev naprej. Leta 1909 je na površini 41.85 ha preživelo v poletju na tej planši 124 mladih bikov, težkih poprečno po 247 kg 147 dni.

Vsak bik je v tem času pridobil od 66 do 79 kg teže, poprečno po 76 kg. Pašnina je znašala v letu 1900 na glavo 36 K, tako da je stal en dan 24 v in 1 kg prirastle teže 48 v.

2. Na deželni šoli za planšarstvo v Grabnerhofu so na njeni planši mladi biki in telice od 6. junija do 7. in 23. septembra 1910 na dan poprečno pridobili od 0.66 do 0.79 kg, kar je prirastek, ki se doseže samo na najboljših maršah in kaže, da je na tej planši izkorna paša.

3. Na Teichalpi pri Passailu je znašal pri 14 mladih volih in 9 telicah prirastek od 11. junija do 1. septembra 1900 poprečno 34.5 kg. Stroški za vsak kilogram teže, ki je prirastel, so znašali 38.3 v.

Iz teh podatkov pač jasno vidimo, kako ugodna je poletna planinska paša za mlado živino.

A tudi še druge, popolnoma enakovredne razloge imamo, vsled katerih priporočamo kmetovavcem, naj posvetijo še večjo pozornost paši.

Direktna gospodarska korist je manj stroškov za delo. Od leta do leta primanjkuje ljudi, da bi opravljali že navadna kmetijska opravila, kaj šele v večjem obsegu in intenzivno; zato mora kmetijstvo na vsak način pomisliti, kako naj spremeni našin svojega obratovanja. Prihranitev stelje, večja snaga, vsled katere odpade toliko dela v hlevu, razen tega pa se dobi mnogo boljše mleko, boljši mlekarski izdelki in boljše meso.

Že te direktne prednosti paše so velike, a koliko še pridobi živina s pašo na zdravju, odpornosti in boljših oblikah.

Ako se živina pase, se s tem sili, da se mnogo giblje na svežem zraku in pod ugodnim vplivom solnčne svetlobe. Ker se njene mišice bolj napenjajo, ji kri hitreje kroži po žilah, vsled tega postane srce bolj močno in bolj trpežno. Ob enem pa mora živina bolj globoko in močno dihati in tako se ji širijo pljuča in oprsje.

Ker je vsled gibanja premena snovi večja in hitrejša, živina rajša žre in zato mlada bolj hitro raste, stara pa daje več mleka.

Posebna ugodnost paše pa je v tem, da zavživa na nji živina rastline vedno mlade in sveže, torej v obliki, v kateri so rastlinske beljakovine za živino najlaže prebavne.

Tudi to prednost paše moramo omeniti, da živina, ki se mnogo pase, mnogo bolj redko zvrže ali težko povrže ko živina, ki stoji

samo v hlevu. Rodovitnost je pri biku in pri kravi mnogo večja.

Planšarske in sploh gorske paše zasigurajo alpskim deželam za vse čase prednarstvo v živinoreji.

Seveda se zaželjeni uspeh doseže le tedaj, če ima živina dovolj hrane in oskrbe. Če mora živina na paši stradati, potem je zanjo seveda boljše, če ostane doma in se giblje v kakem okolu.

Če pa hočemo s pašo doseči pri govedu ugodne uspehe, se moramo seveda ravnati po pravilih, ki veljajo za pašo sploh. V naslednjem hočemo v tej stvari podati najvažnejša pravila.

Paše razdelimo po tem, kako nameravamo živino rabiti. Najboljše paše — navadno paše po dolinah ali niže ležeče planše — se naj odločijo za molzne krave. Če spravimo molzne krave na slabše paše, bomo kmalu opazili, da bodo dajale manj mleka. Suhe krave in dveletne ali triletno telice zahtevajo seveda manj.

Za mlade biki se naj določijo posebne paše, ki so lahko sicer nekoliko višje, ki pa morajo vendar dajati dovolj krme. Za vzrejo dobrih bikov je taka paša naravnost potrebna.

Važna je tudi ločitev živine po spolih. To se naj zgodi že v starosti $\frac{3}{4}$ leta, ker se sicer spolni nagon prezgodaj zbudi in se telice pred časom obrežijo.

Za živino, ki še le dorašča, so najboljše prisojne paše. Da bo prehranitev živine kolikor mogoče enakomerna in da se bo paša enakomerno izrabila, se naj menjava. Paša se razdeli v dele, ki se po vrsti spašujejo in ne cela paša na enkrat.

Če spustimo živino kar naenkrat na celo pašo, popase najprej najboljše zelišča in trave, manj vredna, pusti da olesenijo in jih potem sploh ne mara.

Znani planšar dr. Stebler je največje ugodnosti planše sestavil v sledečih točkah:

1. Živina ima od začetka paše pa do konca svežo travo na razpolago; taka trava je mnogo bolj sočna in tečna. Živina je zaradi tega boljše rejena in da več koristi.

2. V krmi je večja sprememba, kar godi živini.

3. Trave se manj pohodi.

4. Paša se štedi in enakomerno popase. Nobeno mesto se ne popase preveč in nobeno premalo; oboje bi bilo enako škodljivo.

Če razdelimo pašo, imamo seveda več stroškov zaradi plotov. Manjši so stroški, če vzamemo bodečo žico, ki tudi izbornu služi.

Tudi red, v katerem se pase, vpliva ugodno na uspeh. Kakor v hlevu, tako je tudi na planši rednost in točnost potrebna in koristna.

Najugodnejši čas za pašo je zjutraj in zvečer. Po dolinah in nižjih gorskih planšah je vročina opoldan naravnost neznosna, tudi mučijo živino razne muhe in obadi. Tudi se živina ob tem času ne mara pasti in večje jo vidimo, kako se zateče v zavetje drevja ali grmovja.

Zato je primerno, da postavimo živino čez poldan v hlev in jo pripnemo. Če so okna zamrežena ali zagrnjena, ima živina mir. Gnoj se potem lahko pobere in porabi tam, kjer ga ravno potrebujemo.

Ob deževnih dneh in ob slabem vremenu se lahko živina cel dan pase. Če živina prenoči na prostem, se utrdi. V hlev jo denemo le tedaj, če znaša mraz pod 6° C. Teleta, ki še niso stara 1 leto, pa seveda prej.

Živini, ki še ni stara 1 leto in mladim bikom je poleg paše dobro dajati še otrobe ali ovseni zdrob; posebno biki ne morejo biti brez ovsenega zdroba.

Zelene krme ni treba krmiti, saj bi lahko celo škodovala. Na planšah pa se rado zgodi, da moramo zaradi nepričakovanega snega dajati seno; skrbeti moramo torej, da ga bo vedno dovolj na razpolago.

Jako vpliva tudi na uspeh planšarjenja, kako je živina pripravljena na pašo na planši. Govedo se najboljše pripravi s pašo po dolinah v spomladi, tam se najprej navadi na pašo in na nežno travo. Kjer to ni mogoče, se naj vsaj mlada živina spusti v kak okoli. Tam ostane izprva samo čez dan, pozneje pa tudi po noči, da se navadi na spremembo vročine.

Končno pntimo živino tudi ob slabem vremenu nekaj časa zunaj.

Večkrat se lahko opazuje, da se požene živina brez vsake priprave na planšo, kjer najprej shujša, ali celo oboli, tako da je ves uspeh pla-

ninske paše precej dvomljiv. To se posebno rado zgodi pri mladi živini.

Če iz kakega vzroka ne moremo živine spraviti v poletju na pašo, moramo na vsak način gledati na to, da se nam vsaj mlada živina v poznem poletju in v jeseni pase po travnikih in deteljščih. pl. Naredi.

Tečaj za drevesne paznike na Spodnjem Štajerskem v letu 1911.

Poročilo deželne šole za sadjarstvo in vinarstvo v Mariboru.

Na deželni šoli za sadjarstvo in vinarstvo v Mariboru se je letos vršil deveti pettedenski tečaj za drevesne paznike, ki je imel namen, seznaniti mlade kmetovavce z vsemi prašanji in deli pri sadjarstvu tako daleč, da bi lahko svojim domačim sadjarjem v slučaju potrebe z besedo in dejanjem pomagali in na ta način pomogli povzdigniti naše domače sadjarstvo.

Tega tečaja so se udeležili:

Franc Brumen iz Gornjega Krapja, št. 22, okraj Ljutomer;

Peter Ferlinc iz Trčove, št. 35, okraj Maribor;

Martin Kac v Šmartnu, št. 100, okraj Slovenji Gradec;

Ožbalt Ljubec v Podvincih, št. 113, okraj Ptuj;

Franc Rajh na Muti pri Ljutomeru;

Avgust Roßmann v Murecku, št. 150;

Franc Schober v Wiesenbachu, št. 36, okraj Mureck;

Fridrik Stöckler v Frattenbergu, št. 35, okraj Mureck.

Dva udeleženca sta se udeležila samo spomladnega tečaja, poletnega in jesenskega tečaja se zaradi dela, ki sta ga imela opraviti v lastnem gospodarstvu in ki je bilo nujno, nista mogla udeležiti.

Tečaj se je vršil v treh časovno ločenih tečajih in sicer tri tedne v spomladi in po en teden v poletju in v jeseni.

V spomladnem tečaju so se udeleženci seznanili z najvažnejšimi opravili v drevesnici in sadovnjaku in z glavnimi načini cepljenja dreves. Učili so se izmeriti in posaditi nasad z drevesci, obrezovati različno stara drevesca v drevesnici, narejati nove drevesnice in saditi in obrezovati visoka drevesa. Vse to delo se je vršilo praktično. V nasadih šole in v bližnji okolici so se udeleženci učili redčiti, čistiti in gnojiti velika drevesa, zdraviti njih rane in pokončevati njihove najhujše in najbolj razširjene škodljivce. Tudi so se pečali z rezanjem in gojenjem pritlikovcev, posebno grmičastih.

Julija je prišlo na vrsto poletno delo, posebno okuliranje in krajšanje stranskih poganjkov v špalirjih in v sadovnjaku najvažnejša dela za pospeševanje rasti sadnega drevja.

Jesenski tečaj je bil v prvi vrsti namenjen porabi sadja. Spravljanje, odbiranje (sortiranje) namiznega sadja se je v tem zadnjem tednu posebno učilo, ravnotako pa so se tudi pokazale in razložile glavne vrste sadja. Tudi poraba sadja se je poučevala, tako pred vsem vkuhanje in sušenje in pripravlanje sadjevca.

Da so si udeleženci razširili svoje obzorje in pomnožili svoje znanje, so naredili izlete v druge sadovnjake, tako v nasad viničarske šole in v nasada gospoda Girstmayerja. O priliki pešizleta po cesarski cesti iz Maribora do Pesnice in Št. Ilja so se jim razkazali dobri in slabi drevesni nasadi, napake v ravnanju z drevjem in razne drevesne bolezni.

Teh pet tednov, kar jih je bilo določenih za tečaj, se je po možnosti izpolnilo s teoretičnim poukom in praktičnim delom. Udeleženci so z velikim zanimanjem sledili vsem izvajanjem in so se z velikim velikim veseljem udeleževali vsakega dela, tako da so si v razmeroma kratkem času nabrali velikega znanja in precejšnje spretnosti v sadjarstvu.

Na koncu tečaja se je v navzočnosti ravnatelja Zweiflerja, strokovnega učitelja Brüdersa in sadjarja Aplenca vršila skušnja, pri kateri so bili vsi udeleženci na podlagi njihove porabnosti med tečajem in njihovega znanja, ki so ga pokazali, proglašeni za sposobne za drevesne paznike in so se predložili deželnemu odboru, naj jim podeli pazniška spričevala.

Paznik Franc Schober je dobil v nagrado za svojo izredno pridnost in veliko porabnost

knjigo o sadjarstvu in izbrano najboljše orodje za sadjarstvo.

Do sedaj se je na mariborski šoli za sadjarstvo in vinarstvo izobrazilo 66 drevesnih paznikov, in če jih bodo sadjarji hoteli in vedeli porabiti, bodo ti pazniki pač mnogo pripomogli k povzdigi sadjarstva, te za celo Štajersko tako važne gospodarske panoge.

Oni spodnještajerski sadjarji, ki s svojimi ljudmi ne morejo opraviti vsega, kar je pri umnem sadjarstvu potrebno, se naj po možnosti poslužujejo drevesnih paznikov in če ne vedo zanje, se naj obrnejo na deželno šolo za sadjarstvo in vinarstvo v Mariboru, ali pa na spodnještajerska potovalna učitelja za sadjarstvo, gospoda Goričana v Mariboru, Tegethoffova ulica št. 48 ali Pirstingerja v Gornji Radgoni in tam bodo zvedeli potrebne naslove.

Otto Brüders.

2.000.000 plugov.

Tvrška Rudolfa Sacka (Leipzig-Plagwitz) je ravno te dni naredila svoj dvamilijonski plug. V tem številu tiči velikanska množina dela in energije. Leta 1863 je Rudolf Sack ustanovil to podjetje v Plagwitzu pri Lipskem; takrat je imel samo 5 delavcev. Danes jih ima fabrika nad 2000 in povrh še celo množino trgovskih in tehniških uradnikov. Že nekako do leta 1880 je tvornica poleg mnogih drugih strojev in orodij izdelala približno 25.000 plugov. Nato pa je število zelo hitro napredovalo. Decembra 1883 jih je naredila že 100.000, maja 1904 je dosegla prvi milijon in oktobra 1911 drugega. Za prvi milijon plugov je potrebovala približno 41 let, za drugi pa le 7½ leta. Ta uspeh je pač vsega občudovanja vreden. Za izdelovanje svojih strojev rabi tvornica le material najboljše kakovosti; lani je naročila približno 25.000.000 kg železa in jekla. Ker gleda na to, da so njeni izdelki med vsemi najboljši, si je pridobila počasi velikanski izvoz. Danes se lahko reče, da so Sackovi plugi razširjeni že po celem svetu in še vedno se širi krog njihovih hvaležnih odjemavcev.

K jesenskemu gnojenju.

V strokovnih člankih smo že pogosto opozarjali na važnost gnojenja s Tomaževo žlindro. K temu moramo še pripomniti, da je gnojenje s Tomaževo žlindro samo na njivah in travnikih pogrešeno in da z takim enostranskim gnojenjem ne moremo nikjer doseči najvišjih pridelkov. Poleg Tomaževe žlindre se naj vedno daje tudi enaka množina kajnita; obe gnojili se neposredno pred trošenjem dobro premešata. Številni poskusi, ki so se v teku zadnjih let naredili pri nas, so pokazali, da se s takim mešanim gnojilom dajo doseči večji pridelki ko pa s Tomaževo žlindro samo. Najprimernejši čas za gnojenje je jesen. Najkasneje se lahko gnoji še v zgodni spomladi.

Če hočemo gnojiti s Tomaževo žlindro pozneje, moramo dati namesto kajnita 40 odstotno kalijevo sol. Na 100 kg Tomaževe moke računamo 30 kg 40 odstotne kalijeve soli. Isto množino kajnita in kalijeve soli dajemo poleg Tomaževe žlindre tudi njivam; ozimini, ki ni bila pognojena pred setvijo, lahko gnojimo na zeleno še ta mesec. Kakor hitro pa je zemlja zmrznila, se naj ne gnoji več na zeleno, ampak se naj počaka na prihodnjo spomlad.

Pri letošnji nenavadni suši se je pokazalo, da so ora polja, ki so bila pognojena tudi s kajnitom in kalijevo soljo, sušo laže prebila in trpela manj škode, ko ona polja, ki niso bila pognojena.

Nadalje se je pokazalo že v prejšnjih letih, da žita, ki so pognojena s kajnitom ali kalijevo soljo, ne poležejo tako kmalu kakor negnojena. To je precej lahko umevno, če pomislimo, da postane slama vsled kalija bolj trdna. Škoda, ki jo imamo s prevelikim in preizdatnim dušičastim gnojenjem, se lahko s kalijem ali popravi ali pa prepreči.

* * *

Po tako suhem poletju, kakor je bilo pretečeno, potrebujejo naši travniki, pašniki in njive izdatno gnojenje. Ker je vsled manjše množine krme tudi manj hlevskega gnoja, bodo kmetje prisiljeni seči za umetnim gnojilom bolj ko doslej. Za gnojenje travnikom in pašnikom pa Tomaževa moka sama ne zadostuje; šele tedaj se doseže

popolen uspeh, če se poleg Tomaževe moke daje tudi kajnit ali 40 odstotna kalijeve sol.

V letošnji suši se je pokazalo, da so oni travniki in polja, ki so bila pognojena tudi s kajnitom ali 40 odstotno kalijevo soljo, vsled suše manj trpela ko negnojena. To je tudi popolnoma lahko umljivo, če pomislimo, da ima kajnit lastnost držati vlagu v zemlji.

Poleg izdatnega gnojenja s Tomaževo moko računamo kot srednjo množino na oral 300 kg kajnita, ki se mora, dobro pomešan s Tomaževo žlindro, potresti po možnosti še v jeseni, najkasneje pa zgodaj v spomladi. — Če se naj gnoji šele v spomladi, je dobro namesto kajnita vzeti na oral 100 kg 40 odstotne kalijeve soli.

Polja, ki ne dobijo nobenega hlevskega gnoja, ali ki ga že več let niso dobila, je dobro v spomladi pognojiti še s 60 kg čilskega solitra ali 50 kg žveplovo kislega amonijaka. — Amonijak se naj potrosi zgodaj v spomladi, čilski soliter pa šele neposredno pred rastjo.

Odredbe štajerske kmetijske družbe, da se po možnosti porabijo planše za domačo živinorejo.

Eden glavnih vzrokov, da se naše štajerske planše dovolj ne spašujejo in da se ne goje tako in tudi ne dajejo takega pridelka, kakor bi bilo želeti, tiči v tem, da so stroški za prevoz, n. pr. živine od domačije do planše po železnici tako veliki, da se za posestnika, ki ima tako oddaljeno planšo, ne splača spraviti v poletju živino na njo, ker železnice pri prevozu živine ne dajejo onih ugodnosti, ki jih dajejo pri prevozu plemenske živine. Da se to zlo odpravi, je O. O. c. k. štajerske kmetijske družbe v svoji seji 10. oktobra 1911 sklenil predložiti visokemu c. k. železniškemu ministrstvu primerno prošnjo in ob enem naprositi visoko c. k. poljedelsko ministrstvo, naj to prošnjo pri železniškem ministrstvu podpre.

Ta sklep družbe, oziroma njenega O. O. se je naznanil tudi državnima poslancema Brandlu in pl. Pantzu in naprosila sta se, naj se za stvar zavzameta.

Če pa bodo vsi ti koraki osrednjega odbora brez uspeha, bo zastopnik O. O. v državnem železniškem svetu predložil primeren predlog v tej stvari.

Zborovanja podružnic.

— Kmetijska podružnica v Ljutomeru priredi v nedeljo dne 24. decembra predpoldne ob 8. uri v prostorih Kukovčeve restavracije zborovanje, pri katerem bode imel tajnik c. k. kmetijske družbe gospod Franc Holz poučno predavanje. Isti dan ob 2. uri popoldne se vrši zborovanje v Jureševih prostorih pri Sv. Križu, pri katerem bode istotako zgoraj imenovani gospod tajnik imel poučno predavanje. K obilni udeležbi vabi

Podružnično vodstvo.

Št. Jurij ob juž. žel. Občni zbor kmetijske podružnice v Št. Juriju ob juž. žel. se vrši v nedeljo dne 24. decembra t. l. ob 3. uri popoldne v restavraciji Marije Kinzl v Št. Jurju po sledečem vsporedu: 1. Poročilo načelstva o poslovanju podružnice v letu 1911; 2. poročilo delegatov o glavni skupščini v Gradcu; 3. predavanje gosp. ravnatelja Belleta o kletarstvu; 4. Vplačevanje udnine; 5. želje, nasveti in predlogi; 6. Zrebanje kmetijskega orodja. K obilni udeležbi vabi

Odbor.

Predavanje* o živinskih boleznih in kužni postavi priredi šentjurska kmetijska podružnica. Prvo predavanje se vrši dne 17. decembra t. l. po rani službi božji v Dramljah v novi šoli, drugo pa dne 31. decembra ob 3. uri popoldne pri gospodu Sodinu v Bukovžlaku. P. n. udi se vabijo, da naj pri teh prilikah vplačajo udnino za leto 1912.

Iz podružnic.

Polenshak. Dne 5. novembra se je izpolnila tukajšnjim kmetovavcem davna želja, da so si osnovali podružnico c. k. kmetijske družbe. Ta dan je bil ustanovni občni zbor. V ta namen je poslal osrednji odbor v Gradcu k nam tajnika gospoda Holza. V imenu pripravljalnega odbora pozdravi navzoče gospod Franc Tuš, veleposestnik in župan na Polenshaku in da nato besedo gospodu Holzu,

ki je v lahko umljivem govoru pojasnil pomen kmetijske družbe in njenih podružnic za kmetovavce. Za svoja prepričevalna izvajanja je žel od strani poslušavcev obilo pohvale. Po predavanju je bilo vpisovanje udov in volitve načelnika in odbora. Gospod Franc Tuš je bil z vzklikom izvoljen za načelnika. Ostali odbor je sestavljen tako, da ima vsaka vas podružničnega okoliša svoje zastopnike v odboru. Vsled pozne ure se preloži konstituiranje odbora na 12. novembra. Gospod Tuš se zahvali vsem udeležencem za mnogobrojen obisk, posebno pa gospodu Holzu za izvrstno predavanje in zaključil dobro uspeli ustanovni občni zbor. Podružnica šteje 80 članov.

Št. Ilj v Slov. gor., 25. novembra. Potovalno zborovanje za gospodinje. Podružnica šentiljska je v nedeljo dne 19. novembra priredila za gospodinje in njih hčerke zborovanje, ki je bilo kljub slabemu vremenu sijajno obiskano. Po običajnem pozdravu gospoda Reppniga, načelnika podružničnega, je voditeljica gospodinjiskih tečajev gospodična Lina Oberski razpravljala prav lepo in poljudno o pomenu in dolžnostih gospodinje v kmetijski hiši in vzgoji hčerk, da bodo dobre gospodinje. Predavateljica je podpirala z živimi primeri, na kak način in v katerem delokrogu si gospodinja lahko steče velikih zaslug za gospodarstvo in svoje hčerke vzgoji tako, da dobe veselje za kmetijski stan. Iz napete pozornosti poslušavk je bilo razvidno, da se je sledilo zanimivim izvajanjem predavateljčinim z vso vnemo; želeli je le, da se gospodinjiski tečaji radi svoje prevelike važnosti razširjajo čim dalje bolj. V imenu navzočih se gospod načelnik govornici zahvali najiskrenejše in jo prosi, da se da kmalu spet pozdraviti v Št. Ilju. Končno se je izžrebala cela vrsta najrazličnejših kuhinjskih in drugih potrebščin v hiši, pri čemer je zavladala velika živahnost. Seveda je podružnica žrtvovala v ta namen precejšnji prispevek.

* * *

Podružnica se ima par sto obrambnih mrež za sadno drevje iz pocinkane železne žice po znižani ceni na razpolago. Naročijo se naj čim prej pri podružničnem vodstvu v Št. Ilju v Slov. gor.

Drobtinice.

Viničarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za mladeniče iz vinorodnih krajev, ki se hočejo praktično izvežbati v vseh potrebnih vinogradniških in trtničnih delih. Tečaj bo trajal od 15. februarja do 31. oktobra 1912. Sprejme se 6 učencev v starosti od 16 let naprej. Viničarski učenci dobijo brezplačno hrano in stanovanje, v denarju pa po 10 K na mesec. Prošnje, katerim je priložiti odpustnico ljudske šole in krstni list ali domovnico, je vložiti pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija na Kranjskem) do 10. januarja 1912.

Prašanja in odgovori.

Letos bo primanjkovalo živinskega gnoja; zato bi rad pognojil vinograd z umetnim gnojem. Kako gnojilo je najboljšje za vinograd in kako se naj trosi, k vsakemu trsu nekaj ali načrez? J. Z.

* * *

Od nekaterih strani se priporoča kot močno krmilo takozvana „Melasa“. Ali se splača nakup „Melase“ in za katero živino je bolj priporočljiva, mlečno, vprežno ali mlado? Če ima kdo že skušnje o tem, prosim odgovora. J. Z.

Vposlano.

Iz strokovnih krogov prihajajo vesti, da znana tvrška za izdelovanje kmetijskih strojev Ph. Mayfarth & Co. na Dunaju razširja že 3 leta izboren posnemačnik za mleko, ki je pri vsej svoji enostavnosti in solidnosti i. t. d. za polovico cenejši, nego stroji enake sposobnosti. Posebej pa se povdarja še okolnost, da tvrdki v teku 3 let, odkar je v velikem številu razširila ta stroj, še do sedaj ni bilo treba pošiljati nobenih nadomestilnih delov za popravek. To vest iz strokovnih krogov pribijemo na tem mestu radi tega, da se naši cenjeni čitatelji pri nabavi takih strojev lahko oprimejo te prilike.

Kaj naj kupim za Božič? Skrbi polno si stavi to prašanje mlado in staro vseh stanov. To prašanje pa si bo vsak lahko odgovoril, če je videl božično izložbo pri Kastnerju & Öhlerju. Vsak, ki hoče narediti s kakim darilom svojcem veselje, bo videl v duhu izpolnjene nade svojih obdarovancev. Omenjena tvrška prinaša znamenite posebnosti še pod itak vedno nizkimi cenami; vsak stori dobro, če pogleda tja.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Ustanovitev oddelka za pravno varstvo pri Zvezi.

Vsled sklepa Zvezinega načelstva z dne 9. novembra 1911 bo ustanovila Zveza oddelek za pravno varstvo za pridružene zadrug in društva in njih člane.

Ta oddelek se bo ustanovil najbolj vsled nasvetov iz kmetijskih slojev in je brez dvoma poklican ustreči davni in nujni potrebi našega kmetijstva in pripomoči k nadaljnjemu razvoju naše organizacije.

Namen tega oddelka je brezplačno dajanje nasvetov in pojasnil v vseh pravnih zadevah in sporih pri pridruženih zadrugah in društvi, oziroma članih, nadalje pravno varstvo v vseh postavnih, državljskih in upravnih pravnih zadevah proti povračilu stroškov, posebno stroškov v gotovini za pravnega zastopnika.

Z ozirom na to, da bodo naše članice tako dobile podrobni opis te nove uvedbe, jo tukaj samo naznanjamo in omenjamo samo še, da bo začela svoje poslovanje s 1. januarjem 1912.

Za vodjo tega oddelka smo že pridobili v vseh zadružniških poslih zelo verzanega pravnega zastopnika naše Zveze.

II.

Naznanilo glede prodaje sadja.

Ker je sedaj zelo malo sadja, kar se kaže v izredno redkih in malih ponudbah, bo Zveza, ker se ji nadaljevanje te akcije v tekoči sezoni ne zdi več potrebno, po božičnih praznikih ustavila prodajo sadja na dunajski tržnici za živila, ki jo je vršila od srede septembra t. l.

Za one posestnike pa, ki še imajo sadje in sadjevec na razpolago, se bomo še naprej trudili posredovati kako prodajo in prosimo, naj se nam pošljejo ponudbe z navedeno adresno, vrsto, kvaliteto, množino in ceno.

III.

Poročila glede blagovnega prometa zveze.

1.

Melasno močno krmilo.

Vkljub ponovno zelo zvišani ceni močnih krmil lahko ponudimo od tovarne za močna krmila, ki jo ima c. k. kmetijska družba na Dunaju v Brucku ob Muri, za dosedanjo ceno močna krmila, dokler je kaj zaloge in sicer:

melaso iz palmovih otrob 100 kg za 16 K
" " palmovege jedrčja 100 " " 17 "
" " " " in kokosa 100 " " 17 "
droženo melaso 100 " " 18 "
od naših skladišč v Gradcu ali Ljubnu, brez vreče.

Otrobova melasa, 100 kg za 17 K, ki pa se dobi samo od skladišča v Gradcu.

Ker se je cena vsem močnim krmilom neprimerno zvišala, vam nujno priporočamo, da si za to ugodno ceno oskrbite primerno množino krmila in omenjamo, da bomo v bodočih dneh dobili cele vagonne tukaj ponujanih krmil.

Od tvornice direktno pride vsakih 100 kg za 80 v ceneje.

2.

razna krmila.

Dokler bo kaj zaloge, ponujamo brez obveznosti:

Moko iz prg morskega semena, svetlo; z zajamčenimi 50% surove tolsče in surovega proteina z 1½ tolerance za 17 K 100 kg brutto za neto z vrečo od Trsta ali Reke po naši volji, v celih ali polovičnih vagonih, dostavljivo od oktobra 1911 do maja 1912 po vrsti na željo kupcev.

Pšenične otrobe, debele, 100 kg za 14 K 30 v od Maribora ali 15 K od Gradca.

Pšenične otrobe, fine, 100 kg za 13 K 20 v, od Maribora ali 13 K 80 v od Gradca, dostavljive od decembra do maja 1912 po želji kupca, od 100 kg naprej.

3.

Dobava bakrene galice za leto 1912.

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem je za ugodno ceno kupila precejšno množino bakrene galice, ki jo bo dobila v spomladi 1912.

Cena za bakreno galico znaša sedaj 60 K 50 v za 100 kg od naših skladišč v Gradcu, Mariboru ali Celju.

Dobava se vrši v vrečah po 100 kg brutto za neto; v vrečah po 50 kg je cena za 100 kg za 60 v višja.

Stalna cena velja samo tako dolgo, dokler je kaj zaloge.

Vsem onim našim članom, ki se za prihodnje leto še niso preskrbeli z bakreno galico, priporočamo torej, naj se ž njo preskrbe že sedaj in ne šele v spomladi, ker je trg za bakreno galico zelo trden in bo galica v spomladi 1912 na vsak način dražja ko je danes.

Naročila se nam naj pošljejo potom kake pri nas včlanjene korporacije (rajfajznovke, kmetijske zadrug, kmetijske družbe, oziroma njenih podružnic).

4.

Cene umetnih gnojil v letu 1912.

Nakup umetnih gnojil za leto 1912 še ni končan in zato še ne moremo naznaniti cen, ki jih bodo imela umetna gnojila v letu 1912.

Cenik za umetna gnojila bomo lahko razposlali najbrže šele v začetku januarja.

5.

Znižana vožnina.

Vse naše člane, ki so si naročili krmila, za katera so železnice dovolile za 50% znižano vožnino, in pri katerih pošiljatelj se je ta seznamek vpisal na voznem listu že pri oddaji, opozarjamo, naj nikakor ne pozabijo poslati te vozne liste nam, da lahko izvršimo reklamacijo za znižano vožnino.

IV.

Zadružna vnovčevalnica živine pri Zvezi gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Pregled ponudb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesenti med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponujavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesenti obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Živinski sejmi v Gradcu meseca decembra 1911 in januarja 1912.

1. Sejmi z rogatino: 21. in 28. decembra 1911 in 4., 11., 18. in 25. januarja 1912.

2. Sejmi z malo klavno živino: 22. in 29. decembra 1911 in 4., 12., 19. in 26. januarja 1912.

3. Konjski sejem: 4. januarja 1912.

Ponudbe:

Deželna šola za vinarstvo in sadjarstvo v Mariboru na Dravi prodaja: dveletnega, čistokrvnega pincgavskega bika, 450 kg težkega;

spomladi je bil brez reakcije poskušen s tuberkulinom, se da vpreči; 18 prašičkov, 9 starih po 10 tednov, 9 pa po 14 tednov, 9 prašičk in 8 prašičkov, cepljenih proti rdečici in vajenih paše; vsi so čiste nemške žlahtne svinjske pasme.

Vnovčevalnica za živino v Tamswegu v Lungavu prodaja naslednjo čistokrvno pincgavsko živino: 500 volov pitanskih, par težkih po 800 do 1100 kg, kilogram po 86 do 90 v, 130 brejih telic, par po 700 do 1000 kg, po 280 do 500 K, 48 krav na novem dojivu, s teletom, po 300 do 600 K, 38 plemenskih bikov, po 500 do 600 K vsakega, 20 pitanskih bikov po 68 do 70 v, kilogram.

Alojz Brauchart, veleposestnik v Ivnici, ima naslednje pincgavske krave in telice na razpolago:

Ime	Povržena	Povrgla	Pripuščena	Daje mleka	Dala I. 1910 mleka.
Marta	30./7. 1904	30./8. 1911	—	—	9-4 1 2445 l
Grete	1./8. 1904	—	18./8. 1911	4-8	3541 "
Dora	8./12. 1905	—	26./1. 1911	4-	1460 "
Nanny	14./3. 1906	7./8. 1911	—	—	tele 2604 "
Rosa	8./12. 1906	4./7. 1911	—	—	6-6 " 2592 "
Aichberg	8./1. 1907	3./8. 1911	29./9. 1911	—	tele 2044 "
Bräunl	6./10. 1907	—	2./4. 1941	4-	" "
Zuzerl	8./11. 1907	14./4. 1911	20./6. 1911	4-	" "
Mudea	14./11. 1907	13./6. 1911	—	—	7-
Liese	3./12. 1907	22./6. 1911	4./8. 1911	6-8	" "
Stolzi	4./4. 1908	3./5. 1911	24./7. 1912	7-	" "
Hede	1901	—	28./3. 1911	3-6	" "

telice

Anda 9./12. 1908

Hede 24./12. 1906

Käthe 14./2. 1909

Lenart Fischer, v Strihovcu št. 1, pošta Št. Ilj v Slov. gor., dva polletna bikiča, rjava in bela, oba za 250 K.

Jurij Reinisch, po domače Rack, v Osterwitzu, pošta Deutschlandsberg; marijadvorskega bika, 2 in pol leta starega, 500 kg težkega, 100 kg za 104 K; rjavega štiriletnega žrebca, 171 cm visokega, lepo raščene in dobro porabnega za vprego, za 1200 K.

Alojz Kupec pri Sv. Lorencu, pošta Sv. Pavel pri Preboldu prodaja murodolskega bika, dobrega za skok, 18 mesecev starega, 380 kg težkega, za 320 K; pincgavskega bika, dobrega za skok, 17 mesecev starega, 370 kg težkega, za 315 K; pincgavsko telico, 5 mesecev staro, za 120 K.

Uprava graščine Waldstein (pri Peggau) prodaja dva murodolska plemenska bika, oba dobra za vprego; eden je star 1½ leta, 530 kg težak, licenciran, ima I. državno darilo; drugi je star 3 leta, težak 530 kg, ima okrajno ceno 1500 K; štiri mlade telice dobrega pokolenja, 2 na čas breji murodolski telici; 4 krave z novim dojivom.

Hugo pl. Baltz, graščina Hollererhof, pošta Rein pri Gratweinu prodaja 1 simmentalsko kravo, prav lepo, 680 kg težko, s 6. teletom, za 550 K; 1 pincgavsko kravo, 550 kg težko, brejo, za 500 K; 1 murodolsko kravo, blizu 400 kg težko, 6 mesecev staro, brejo, za 360 K.

Franc Vavken v Šmarji pri Slovenjem Gradcu 2 zelo lepa, napol pitana vola za vprego ali pitanje, težka približno 1400 kg, za 1288 K.

Alojz Gutman, posestnik in mlinar v zdravilišču Gleichenbergu prodaja izvirnega montafonskega plemenskega bika, 16 mesecev starega, 350 kg težkega, za 400 K.

Naročila:

Okrajni odbor Ptuj bi rad na Spodnjem Štajerskem kupil 15 bikičev in 35 telic čiste pincgavske pasme, glavo ne nad 200 K.

Hugo pl. Baltz, graščina Hollererhof, pošta Rein pri Gratweinu kupi 2 do 3 novomolzne krave, slučajno tudi s teleti.

Prosimo, da se pri ponudbah živine navede po možnosti živa teža in cena.

Prijave za prodajo in nakup se priobčijo samo trikrat, če se nismo pismeno drugače pogodili.

V.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca novembra 1911. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. oktobra 1911	—	—	8,160.953	02	4,022.084	59	—	—
Promet novembra 1911	270.543	03	298.563	99	232.657	51	136.471	54
Skupaj	270.543	03	8,449.517	01	4,254.742	10	146.471	54
Proč vračila	—	—	270.543	03	146.471	54	—	—
Stanje dne 31. novembra 1911	—	—	8,188.973	98	4,108.270	56	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

Kmetijske zadruge	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. oktobra 1911	—	—	2.785	98	1,288.579	26	—	—
Promet novembra 1911	—	—	—	—	6.997	55	11.030	55
Skupaj	—	—	2.785	98	1,295.576	81	11.030	55
Proč vračila	—	—	—	—	11.030	55	—	—
Stanje dne 31. novembra 1911	—	—	2.785	98	1,284.546	26	—	—

Ves promet posojilnih društev Zveze meseca novembra 1911 K 948.236 07
 Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca novembra 1911 " 18.028 10
 Stanje vseh vlog koncem novembra 1911 " 8,191.759 96
 Stanje vsega kredita, " 1911 " 5,392.816 82
 Uvoz blaga v novembru 1911 " 148.874 32
 Izvoz " " " 1911 " 166.289 43
 Skupni promet meseca novembra 1911 " 315.163 75

Število pridruženih posojilnih društev koncem novembra 1911: 282.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem novembra 1911: 85.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	13	—	10	50	11	—	11	—	10	50	11	—
Ormož	50	11	—	10	50	8	50	9	—	9	50	11	—
Gradec	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno	50	12	50	10	50	10	70	11	—	10	90	—	—
Maribor	50	11	50	10	—	10	—	10	—	11	—	10	—
Ptuj	50	11	—	10	—	11	—	11	—	10	50	9	50
Inomost	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Celovec	50	12	50	10	15	—	—	10	25	11	50	—	—
Ljubljana	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pešt	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd	50	12	80	11	80	—	—	11	—	—	—	—	—
Dunaj	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Linc	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Rižena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje	50	10	50	17	—	3	—	2	50	2	80	2	30
Ormož	50	11	50	19	—	3	50	3	—	3	—	2	—
Gradec	50	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno	50	—	—	26	—	4	50	4	—	3	75	3	25
Maribor	50	10	—	16	—	3	25	—	—	2	25	1	75
Ptuj	50	11	—	17	50	3	80	3	—	3	50	2	80
Celovec	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Graško tržno poročilo.

Sejem s krmo in slamo od 27. novembra do 3. decembra 1911. Pripeljalo se je 33 vozov s 431 metriskimi stoti sena in 23 vozov s 274 metriskimi stoti slame, in je bil slabše obiskan ko pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislo od K 5.— do K 6.80, sladko od K 5.20 do K 7.—; ržena slama od K 4.80 do K 5.60;

pšenična slama od K 4.60 do K 5.40, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejem z rogato živino dne 7. decembra 1911. Prignalo se je 196 volov, 68 bikov, 182 krav, 2 živi teleti in 274 konj, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnic.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, 22 bikov. 1 krava, — telet; na Spodnje Štajersko: — volov — biki, — krav; Gornje Štajersko: 50 volov 1 bik, 40 krav, — telet; Ptuj: — volov, — bikov, — krav, — telet; Predarlberško: 6 volov, 1 bik, 10 krav, — telet; Celovec 8 volov, 1 bikov, 20 krav, — telet; Primorsko volov, — bikov, 27 krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže. Klavni voli, tolsti od 96.— do K K 104.— (iz jemoma K 108.—), poltolsti od K 84.— do K 94.—, suhi od K 76.— do K 82.—; voli za pitanje od K —.— do K —.—; klavne krave tolste od K 72.— do K 82.—, poltolste od K 54.— do K 70.—, suhe od K 46.— do K 52.—; biki od K 70.— do K 90.—; dojne krave do 4. teleta od K —.— do K —.—; črez 4. tele od K —.— do K —.—; breje od K —.— do K —.—; mlada živina od K 84.— do K 96.—

Sejem klavne živine dne 7. decembra 1911. Zaklana živina: 541 telet, 2747 svinj, 7 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.32 do K 1.40; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.42 do K 1.52; mlade svinje od K 1.32

do K 1.36; nemške mesne svinje od K —.— do K —.—; nemške pitanske svinje od K 1.28 do K 1.38; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.54 do K 1.56; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.36 do K 1.44; mesne svinje od K 1.16 do K 1.30; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K 1.10 do K 1.20; bosnjaške pitanske svinje, suhe od —.— do K —.—; ovce od K 1.— do K 1.20 kozlički in jagnjeta od K —.— do K —.—. Cene za svinje nazadujejo.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 21. decembra v Laškem**; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogatino).

Dne 28. decembra v Brežicah** (tudi svinjski sejem).

Dne 27. decembra v Lipnici*; na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje; v Mariboru*; v Vitanju**, okr. Konjice.

Dne 28. decembra v Spielfeldu*, okr. Lipnica; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogatino).

Dne 29. decembra v Orehovi vasi**, okr. Brežice.

Dne 30. decembra v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 2. januarja pri Sv. Juriju ob juž. žel.**, okr. Celje; v Ormožu* (tudi sejem s ščetinarji); v Radgoni*; v mestu Celju.

Dne 3. januarja v Lučah (sejem z drobnico), okr. Arvež; na Ptuj (sejem s konji, govedom in ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 4. januarja na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v mestu Gradcu (sejem z rogatino in konji).

Dne 5. januarja v Konjicah*; v mestu Gradcu (sejem z malo klayno živino).

Dne 8. januarja v Šmarju pri Jelšah**.

Dne 9. januarja v Ljutomeru; v Središču (sejem s ščetinarji); v Rogatcu (sejem z veliko živino).

Uradno.

48.101
Št. II 6.232

Razglas.

Da se pospešuje po deželi marsikje precej zaostalo kletarstvo (ravnanje z vinom in sadjevcem), je deželni odbor sklenil na deželni viničarski šoli v Silberbergu pod vodstvom deželnega nadzornika za vinarstvo in sadjarstvo, Antona Stieglerja, prirediti od 8. do 13. januarja 1912 petdnevni tečaj o kletarstvu.

Udeležencem ni treba za pouk, ki se vrši dopoldne in popoldne, nič plačati, pač pa si morajo sami poskrbeti za hrano in stanovanje.

Tečaja se lahko udeleži 25 oseb, ki pa morajo biti štajerski krmarji ali posestniki vinogradov.

Prijave se morajo poslati najpozneje do 2. januarja štajerskemu deželnemu odboru.

V Gradcu, 30. novembra 1911.

Od štajerskega deželnega odbora.

Edmund grof Attems.

Prva štajerska trsničarska zadruga

pošta Juršinci pri Ptuj

ima na prodaj 402-3

cepljene trte

najboljše kakovosti in sicer vse priporočljive vrste na običajnih podlagah, kakor tudi na različnih križankah. Ceniki se brezplačno na razpolago.

Gospode naročevavce

aljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovolijo sklicevati na naš list.

Oznanila

v „Gospodarskem Glasniku“ dosežejo pri veliki izdaji največje razširjatev.

Štajerska in slavonska slivovka

konjak, tropinovka in brinovec, najboljših kakovosti iz lastne žganjarne. Raznovrstni cveti, jamajka-, kuba- in domači rum. Najsfinejši likerji, pridobljeni potom destilacije. Posebnost: Eckertova „Edelraute“. Največja izbira v ruskih in kitajskih čajih. Vinski jesih. Jesihov cvet.

C in kr. dvorni zalagatelj: **Albert Eckert, Gradec.**

Zaloga: Murplatz št. 6, nasproti lekarne „Pri zamorcu“.

Nalezljivo vnetje sramnice (maternice) povzroča

mlekarstvu

neizmerno škodo in okuži vso živino v hlevu, če se proti temu zlu takoj ne nastopi. Sredstvo "Bissulin" je brez vsakega vonja in odstrani takoj in gotovo omenjeno bolezen; dobi se pa samo proti živino-zdravniški naredbi. H. Trommsdorff, tovarna za kemične izdelke, Aachen. 248-9

Najnovejše in najboljše škropilnice za gnojnice,

tudi prevozne, za škropljenje in napolnjevanje sodov. Ne rjavijo in ne zamrznejo. Vodoravno nesejo do 20 m.

Ceniki gratis in franko.

Prva moravska tvornica za vodovode in sesalke

Ant. Kunz, c. in k. dvorna dobavnik, Mähr.-Weiskirchen. 131-24

Le Kometovi mlinci

so sedaj najboljši stroji za pripravljane mečke in moke za pecivo.

Kilb (N.-A.), dne 1. februarja 1911.

Z Vašim mlinom (žrmljami) št. 4, katerega ste nam svoj čas poslali, smo, če bo vedno tako dobro služil, zelo zadovoljni. Z njim se da namleti v 1 uri 200 kg mečke (šrota) brez posebnega truda.

Z odličnim spoštovanjem beleži

417-24

Kmetijska zadruga v Kilbu.

Prvi zavod za izdelovanje mlinskih kamnov E. J. HELLER, r. z. z o. z., Sandau pri Lipi, Češko.

Cela obitelj

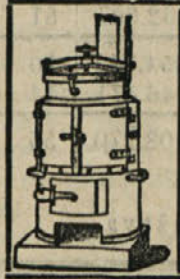
dobi ceno obleko, če si naroči ostanke iz tkalnice M. Jirsove v Novem Hradku števil. 218 na Češkem, cejirjev, parhentov, šanelov, platna, oksforda i. t. d.; 2-8 metrov dolgi kosi, skupaj 40 metrov za 18 kron, najboljših 40 metrov za 20 kron po poštnem povzetju franko ali pa če se pošlje v naprej polovica. Nezadovoljujoče se radevoljno izmenja ali pa vrne denar. Vzorce vsakovrstnega blaga razen ostankov pošilja zastoj in poštne prosto. 488-1

„TITANIA“

brzoparilnik za živinsko krmo

je cel iz kovanega železa in jeklenih ploč ter radi tega nepokvarljiv.

Neprekosano hitro razvije pare. Kuri se lahko s čim koli.

Posiljamo na poskušajo. Prilhanite 70% kuriva.

Več ko 10.000 v porabi.

Zahtevajte cenik.

Titania-Werke, Wels 132, O.-Ö.

Največa specialna tovarna parilnikov na Avstro-Ogrskem.

Iščejo se zastopniki.

: Glavno zastopništvo za Štajersko : FRANC ASEN, GRADEC, Mariengasse št. 22.

320-10

Celjene trte

muškatsilvanca, laškega rizlinga, belega burgundca, portugisca, pošipa in žlahtnine najboljše kakovosti, vzgojene na hribu in težki zemlji na Rupestris Portalis proda

Franjo Stajniko, ekonom v Ljutomeru.

Cene po dogovoru.

486a-3

Za gnojenje : travnikov, pašnikov in deteljšč je :

Tomasova žindra

z znamko Stern Marka „Zvezdo“

priznana najboljša in najcenejša fosfornokisla gnojila. Tudi za jesensko setev se lahko še uporablja, da se raztrosi po vrhu, za spomladno setev pa se lahko že sedaj v jeseni raztrosi po brazdah. 438-7 Zajamčeno čisto Tomasova žindra znamke „Zvezde“ se dobi v trgovini „MERKUR“

Peter Majdič, v Celju

kjer je prodajna zaloga Tomasovih tovarnen, r. z. z o. z. v Berlinu.

Varujte se malovrednega blaga in ponarejanj.

Izvirna „Melotte“

je v alpskih deželah najbolj priljubljena in razširjena

mlečna centrifuga.

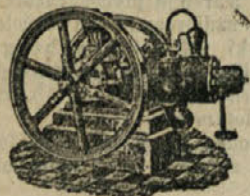
Močno in solidno narejena Posname izborna in ne potrebuje nobenih popravil.

Ker je zelo preprosta, lahko dela vsak otrok z njo.

Zajamčen je najboljši uspeh in najbolj natančen posnetek.

Konkurenčne stroje zamenjujemo za „Melotte“, Model 1909 je v marsičem boljšan. 45-12 Dobri zastopniki zaželjeni.

Melotte-Werke, Dunaj, IV. Mayerhofg. 16.

CLIMAX motorji za surovo olje in lokomobile.

Motorji z visokim tlakom.

Stotine zadovoljivih naprav že v obratih.

Ceniki in proračuni brezplačno.

Stroški za kurjavo na HP in uro od 1 v naprej.

Brez nevarnosti eksplozije. Brez kontrole finančne oblasti. Potrebuje malo vode.

Bachrich & Co., Dunaj, XIX/6

Heiligenstädterstraße 83 La.

397-12

Najcenejši za kmetijstvo, industrijo in obrt.

Najcenejši in najpopolnejši

posnemalnik za Mayfarthov „Diabolo“ mleko je

Izdelek prve vrste, enostavno delo, zajamčena množina 120 l na uro. Cena samo K 155.- 488-6

Stroji za pripravljane krme

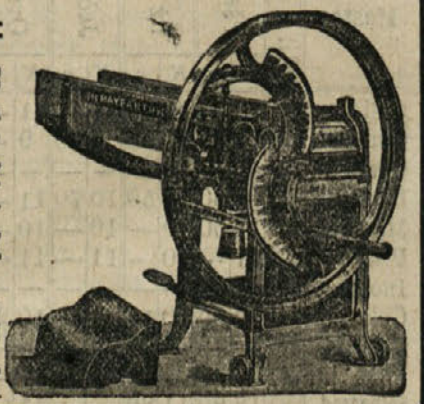
slamoznove, stroji za rezanje repe, žrmlje (domači mlinci), brzoparilniki, gnojilne pumpe, stiskalnice za seno kakor vsakojake kmetijske stroje, katere izdeluje in spravlja

600krat za to odlikovana tovarna

Ph. Mayfarth & Co., Dunaj (Wien), II/1 Frankfurt o. M., Berlin, Paris.

Cenik št. 1229 zastoj in franko.

Želje se zastopniki.

Sestav G

naših najboljših brzoparilnikov za krmo „ALFA“ prekaša vsled velike zmožnosti, male porabe kuriva, preprostega, trpežnega sestava i. t. d. vse druge brzoparilnike, ter se pač z vso pravico imenuje najboljši in najcenejši brzoparilnik. — Ceniki brezplačno! — Dopisuje se slovensko!

Delniška družba Alfa-Separator

Dunaj, XII/3, Wienerbergstraße Nr. 31.

398-10